

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2007.gada 17.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

piedaloties pieteicējai *I.O.*, atbildētāju pārstāvošās iestādes – Jēkabpils bāriņtiesas – pilnvarotajam pārstāvim Tālim Zalvam un trešajai personai - *Z.G.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *I.O.* pieteikumā par Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 4.oktobra lēmuma Nr.1-6/140 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Jēkabpils bāriņtiesas (turpmāk arī – Bāriņtiesa) 2006.gada 4.oktobra lēmumu Nr.1-6/140 (turpmāk arī – Lēmums) nolemts neatjaunot aprūpes tiesības *I.O.* pār dēlu *J.O.* un ierosināt lietu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu *I.O.* pār dēlu *J.O.*.

[1.1] Lēmumā konstatēts, ka *I.O.* ir nepilngadīgs dēls *J.O.*, kas atrodas bāreņu namā „Līkumi”. *J.O.* paternitāte nav noteikta. *I.O.* ģimene Jēkabpils bāriņtiesas uzskaitē kā nelabvēlīga ir kopš 1997.gada, ir iekārtota nelabvēlīgas ģimenes lieta Nr.3-1/15-1998. Ar Bāriņtiesas 2006.gada 1.februāra lēmumu nepilngadīgais *J.O.* tika ievietots ārpusģimenes aprūpes un audzināšanas iestādē. 2006.gada 26.jūlijā Sociālās pārvaldes Atbalsta nodaļa ģimenēm ar bērniem ar *I.O.* atkārtoti noslēdza sadarbības līgumu, kas paredz turpināt apmeklēt speciālistu atkarību jautājumos un pildīt viņa ieteikumus, nokārtot trūcīgas personas statusu, kā arī uzsākt strādāt algotu darbu, noslēdzot darba līgumu ar darba devēju.

[1.2] Lēmumā secināts, ka papildus pārbaudes laikā *I.O.* trūcīgas personas statusu nav nokārtojusi, algotu darbu nestrādā. Dzīvoklis ir samērā tīrs un kārtīgs, taču nenomaksāto parādu dēļ ir atslēgta elektrība. Apsekošanas laikā konstatēts, ka *I.O.* turpina lietot alkoholu, dzīvoklim ir lieli ires un komunālo maksājumu parādi – kopā par Ls 1185,44, elektrība ir atslēgta. Uz Jēkabpils bāriņtiesas sēdi, kurā tika lemts par aprūpes tiesību atjaunošanu, *I.O.* neieradās.

[2] 2006.gada 1.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *I.O.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Par 2006.gada 4.oktobrī paredzēto Jēkabpils bāriņtiesas sēdi tika paziņots. Naktī uz 2006.gada 4.oktobra pieteicēja pēkšņi saslima, un ar ātro palīdzību tika nogādāta SIA “Jēkabpils rajona centrālā slimnīca” 2.terapijas nodaļā un pirmo dienu pēc ievietošanas slimnīcā jutās ļoti slikti, nestaigāja. Pieteicēja norāda, ka slimnīcas medicīniskajam personālam lūdza nodrošināt iespēju piezvanīt uz Jēkabpils bāriņtiesu un informēt par radušos situāciju un lūgt atlikt lietas izskatīšanu līdz brīdim, kad izrakstīsies no slimnīcas. Slimnīcas personāls viņai atteica, norādot, ka nav tādas iespējas, jo slimnīcā var sazināties tikai pa iestādes iekšējo telefonu, citur ir kodi, kas liedz iespēju piezvanīt uz pilsētu. Pieteicēja norāda, viņai nav mobilā telefona, un palātā citiem arī tā nebija, līdz ar to pieteicēja objektīvu iemeslu dēļ nevarēja informēt Jēkabpils bāriņtiesu, ka atradās slimnīcā un nevarēja ierasties uz tiesas sēdi.

[2.2] Ar savām darbībām Jēkabpils bāriņtiesa ir ignorējusi pieteicējas tiesības saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 62.panta pirmo daļu tikt uzklaustītai pirms lēmuma pieņemšanas.

[2.3] Pieteicēja norāda, ka algotu darbu strādā, tikai darba devējs ilgu laiku neslēdza darba līgumu, tāpēc bija spiesta aiziet no Jēkabpils gaļas kombināta. Trūcīgās ģimenes statusu pašlaik pieteicēja kārtoti.

[2.4] Pieteicēja norāda, ka Jēkabpils bāriņtiesas norādītajā argumentā, ka dažādās kompānijās lieto alkoholu, neatbilst patiesībai, to var apliecināt arī ārstējošais ārsts E.Užulis.

[2.5] Par dzīvokļa parādiem ir informējusi Sociālo pārvaldi, kur arī finansiāli palīdz. Dzīvoklis, kas atrodas */dzēsta adrese/*, Jēkabpilī, ir kārtībā, tur atrodas arī visas bērnam nepieciešamās mēbeles un apģērbs.

[2.6] Tāpat pieteicēja norāda, ka mīl savu bērnu un pie sava nepilngadīgā dēla bieži brauc ciemos un norāda, ka ir izveidojies labs kontakts ar viņa audzinātāju. Nekad ar bērnu nav apgājusies slikti. Arī turpmāk grib rūpēties par viņu un realizēt viņa aizgādības tiesības un sekmēt viņa fizisko, garīgo un tikumisko attīstību. Pieteicēja grib audzināt bērnu pati

[2.7] Pieteicēja uzskata, ka Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 4.oktobra lēmumā Nr.1-6/140 nav pārliecinoši pierādīti tie apstākļi, kuri ir par šķērslī pieteicējai atjaunot aprūpes tiesības pār dēlu *J.O.*.

[3] Atbildētāju pārstāvošās iestādes – Jēkabpils bāriņtiesa - rakstveida paskaidrojumā tiesai prasību neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem apsvērumiem, papildus norādot, ka, pieņemot Lēmumu, ir vadījušies pēc Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24.panta otrās daļas, kas paredz, ka visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestāde vai privātās iestādes, pirmkārt, jāņem vērā bērna intereses.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz pieteikumā tiesai norādītajiem apstākļiem, papildus norādot, ka sākumā bija ģimenes problēmas, vīrs sitis pieteicēju, tādēļ sākusi dzert. Tāpat pieteicēja atzina, ka bija labi, ka sākumā bērnu paņēma, bet tagad vēlas viņu atpakaļ. Pieteicējai ir morāli grūti braukt pie bērna, jo viņš raud, tādēļ nav bijusi pie bērna mēnesi. Pieteicēja nav zinājusi, ka var lūgt bērnu nedēļas nogales pavadīt mājās, ja būtu to zinājusi, būtu lūgusi. Tagad pieteicēja ir mainījies un dzīvo kopā ar vīrieti, kas nedzer un pieteicēju pozitīvi ietekmē. Tāpat pieteicēja norādīja, ka vairs nedzer, agrāk dzērusi visu, bet tagad – tikai vīnu. Pieteicēja gatavojas precēties ar jauno draugu. Pieteicēja brauc pie dēla 2 reizes mēnesī, ved augļus un vēlas atgūt bērnu. Līdz bāreņu namam ir 15 km. Pieteicēja strādāja 4 mēnešus gaļas kombinātā, tur 70% strādā bez darba līguma, arī pieteicēja. Pieteicēja nepiekrīt apgalvojumam, ka ir trūcīgi apstākļi, tas neatbilst patiesībai. Pieteicējai ir daudz mēbeļu, bet negrib, lai *J.* dzīvotu */dzēsts ielas nosaukums/*. Pieteicēja grib pārvākties uz */dzēsts ielas nosaukums/*, kur ir dzīvokli- pusotru istabu lielu, tur būs visas mēbeles. Parāds par elektrību ir samaksāts, elektrība ir pieslēgta. Līdz šim pieteicējai elektrība nebija vajadzīga. Vēl nav samaksāti komunālie maksājumi. Tagad pieteicēja atrodas bezdarbnieku uzskaitē, maznodrošinātās personas statusu pieteicēja neiedeva, jo nepieciešams, lai vecākais dēls aizpilda deklarāciju. Tāpat pieteicēja apgalvoja, ka tagad strādā un vidējā izpeļņa ir Ls 135 mēnesī. Pieteicēja ir ieinteresēta strādāt tur, kur vairāk maksā, nevis strādāt par Ls 30 vai Ls 50. Pēdējā tikšanās reizē bērns ķērās ap kaklu, pieteicēja nevarēja pat noturēt viņu. Bērns ir redzējis pieteicējas jauno draugu 2 gadus atpakaļ vizuāli. Pieteicēja ir pastāstījusi par jaunajām attiecībām ar savu draugu dēlam. Pieteicēja savu bērnu laistu mācīties Krustpils pamatskolā, neatdotu internātā. Pieteicēja slimnīcā nokļuva ar mugurkaula deformāciju

[5] Tiesas sēdē atbildētājs pieteikumā ietverto prasījumu neatzina, pamatojās uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītajiem apstākļiem, papildus norādot, ka 2007.gada 21.jūnijā apmeklēja pieteicēju un pieteicēja tikai solīja pieslēgt elektrību. Pieteicēja nav lūgusi atļauju paņemt bērnu uz nedēļas nogali mājās, taču Bāriņtiesa to vienalga neļautu, jo pieteicēja nepilda savas saistības. Pieteicēja joprojām nav sarūpējusi

bērnam nepieciešamās mantas, nav pat gultiņas. Pieteicēja tikai sola, ka visu izdarīs, bet nekas nav mainījies. Tiesvedība nāk par ļaunu bērnam – jo bērns vecāks, jo mazāk kāds vēlas viņu adoptēt.

[6] Tiesas sēdē trešā persona – bāreņu nama „Līkumi” vadītāja - pieteikumu atzina par nepamatotu un norādīja, ka no 2006.gada 1.februāra ir bērna likumiskā aizbildne. Māte bērnu apciemo reti, pēdējais apciemojums bija 5.maijā. Ir bijuši mēneši, kad vispār neapciemoja bērnu. Apciemojumi atstāj negatīvu ietekmi uz bērnu. Bērna sekmes ir normālas. Uz „Līkumiem” divas reizes dienā kursē autobuss – pienāk plkst.7:00 no rīta un 14:30. Tāpat var nokļūt ar laivu, pārceļoties pāri Daugavai pie Pļaviņām. Bērns atnāca ielaists visās jomās, bērns ir agresīvs, ar tieksmi sist un plēst un ar tieksmi uz klaiņošanu. Trešā persona nav redzējusi, ka bērns skrien un ķeras mammai ap kaklu. Trešā persona uzskata, ka bērnam būtu labāk palikt „Līkumos”, progress no mātes puses nav vērojams.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties pieteicēja un atbildētāja pārstāvja paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[8] Tiesa konstatē šādus lietas faktiskos apstākļus.

[8.1] 1997.gada 27.maijā dzimis *J.O.*, viņa māte ir *I.O.*, par tēvu dzimšanas apliecībā ziņas nav norādītas (lietas lapa 20).

[8.2] 1997.gada 16.oktobrī (lietas lapa 55) un 2002.gada 19.novembrī (lietas lapa 56) Jēkabpils bāriņtiesa izteica brīdinājumu *I.O.* par dēla *J.O.* audzināšanu un vecāku varas atņemšanu.

[8.3] 1998.gada 3.marta dienesta ziņojumā (lietas lapa 51) vecākais kārtībnieks Guntars Anspoks norāda, ka 1998.gada 3.martā plkst.17:00 tika saņemts kārtējais izsaukums no *I.O.* par ģimenes skandālu. Ierodoties, noskaidrojās, ka *I.O.* ir alkohola reibumā un ir neapmierināta ar savu civilvīru *A.N.*. *I.O.* apvainoja *N.*, ka viņš esot sitis savu mazo bērniņu un līdz ar to arī *I.O.*. Anspoks norāda, ka, vairākkārtīgi apmeklējot *I.O.* dzīvokli, ir radies priekšstats, ka skandāla radīšanā vienmēr ir vainīga *I.O.* un viņas pārmērīgā alkohola lietošana.

[8.4] 2005.gada 17.janvāra Jēkabpils pilsētas bērnu nams – patversme „Saulesbērns” iesniegtajā vēstulē Nr.1.5-1/7 (lietas lapa 49-50), 2005.gada 22.augusta vēstulē (lietas lapa 52) un 2005.gada 24.augustā (lietas lapa 53) Jēkabpils bāriņtiesai sniedz informāciju par *J.O.*.

[8.5] Ar Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 1.februāra lēmumu Nr. 1-6/13 pieteicējai tika atņemtas aprūpes tiesības, jo viņa nenodrošināja savam bērnam pilnvērtīgu aprūpi un audzināšanu un nepildīja savus likumā noteiktos vecāku pienākumus (lietas lapa 21-22).

[8.6] Ar Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 1.februāra lēmumu Nr. 1-6/114 *J.O.* tika ievietots ārpusģimenes aprūpes un audzināšanas iestādē (lietas lapa 23).

[8.7] Ar Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 26.jūlija lēmumu Nr.1-6/107 nolemts neatjaunot aprūpes tiesības pieteicējai pār dēlu *J.O.* un atlikt lietas izskatīšanu līdz 2006.gada 27.septembrim (lietas lapa 24-25).

[8.8] 2000.gada 1.jūnijā (lietas lapa 30), 2000.gada 31.oktobrī (lietas lapa 31), 2001.gada 26.martā (lietas lapa 32), 2001.gada 6.decembrī (lietas lapa 33) tika sastādīti Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas akti.

[8.9] 2005.gada 14.janvāra (lietas lapa 34) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka skolā *J.O.* Bāriņtiesas darbiniekiem teicis, ka mamma naktī mājās nav bijusi, ēdis neko neesot, jo nav bijis, ko ēst. *J.* ir nemazgāts, netīrs, netīrās drēbēs.

[8.10] 2005.gada 11.marta (lietas lapa 35) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka *J.* nav bijis skolā, māte apgalvojusi, ka esot bijis aukstums – mīnus 28°C. Zēns nomākts. *J.* mugurā netīras drēbes, pats ilgāku laiku nav mazgāts un apkopts. Mājās pārtika ir, *J.* brokastis paēdis.

[8.11] 2006.gada 6.janvāra (lietas lapa 36) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka uz zvanu un klauvēšanu neviens neatsaucas. Durvis vaļā. Mājā auksts. No istabas kārtības nojaušams, ka pirms tam lietots alkohols.

[8.12] 2006.gada 13.janvāra (lietas lapa 37) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka mājas durvis nav aizslēgtas. Mājās neviena nav. Māja auksta. Gultas nesaklātas. No sarunas ar *J.* noskaidrots, ka malkas nav.

[8.13] Ar Pieteicēju 2006.gada 28.februārī (lietas lapa 43) un 2006.gada 26.jūlijā (lietas lapa 44) tika noslēgti Sadarbības līgumi. Saskaņā ar 2006.gada 28.februāra līgumu pieteicēja apņemas apmeklēt speciālistu atkarību jautājumos, sakopt māju, apciemot dēlu sociālās aprūpes iestādē (visu periodu) un meklēt darbu. Saskaņā ar 2006.gada 26.jūlija līgumu pieteicēja apņemas apmeklēt konsultantu atkarību jautājumos (visu periodu), nokārtot trūcīgas personas statusu un uzsākt strādāt algotu darbu.

[8.14] 2006.gada 13.jūlija (lietas lapa 38) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka dzīvokļa durvis netika atvērtas.

[8.15] Saskaņā ar 2006.gada 17.jūlija (lietas lapa 45) Jēkabpils domes Sociālā departamenta Atbalsta nodaļa ģimenēm ar bērniem atzinumu par Sadarbības līgumu izpildi pieteicēja daļēji pildījusi sadarbības līguma noteikumus, bet nav iestājusies darbā, kā rezultātā nav iztikas avota, lai uzturētu bērnu.

[8.16] 2006.gada 12.septembra (lietas lapa 39) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka pieteicēja atradās alkohola reibumā un taisnojusies, ka tikko atgriezies no bērēm. Strādājot gaļas kombinātā bez darba līguma. Ja Bāriņtiesai tik ļoti vajag, pirmdien atnesīšot papīrus, ka strādā oficiāli. Istaba un virtuve bija samērā kārtīga un tīra. Pieteicēja nevarēja parādīt ne gultu, ne sadzīves priekšmetus, ja *J.O.* atgrieztu ģimenē. Pēc kaimiņienes *N.P.* teiktā – pieteicēja bieži redzēta alkohola reibumā. Secināts, ka pieteicējas uzvedība un attieksme neliecina, ka būtu mainīts dzīvesveids.

[8.17] 2006.gada 14.septembra (lietas lapa 46) Jēkabpils domes Sociālā departamenta Atbalsta nodaļa ģimenēm ar bērniem atzinumā par Sadarbības līgumu izpildi norādīts, ka izveidojies iespaids, ka pieteicēja ir mainījusi dzīves veidu.

[8.18] 2006.gada 19.septembra (lietas lapa 40) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka apsekošanas laikā pieteicēja atradās *V.S.* dzīvoklī, kur tika lietots alkohols. Pieteicējas dzīvoklis tīrs, kārtīgs. Sadzīves apstākļi apmierinoši. Darba līguma nav. Solīja sameklēt darbu un strādāt oficiāli.

[8.19] 2006.gada 25.septembra (lietas lapa 41) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka pieteicēja ar apmeklētājiem runāja pie ārdurvīm, jo dzīvoklim atslēgta elektrība. Pieteicēja nenoliedza faktu, ka lietojusi alkoholu (alu). Solīja uz bāriņtiesas sēdi atnest visus dokumentus.

[8.20] SIA „JK Namu pārvalde” 2006.gada 3.oktobra vēstulē Nr.1-6.1./380 (lietas lapa 59) ir norādīts, ka *I.O.* ir parāds par dzīvojamās telpas Jēkabpilī, /dzēsta adrese/ īri un komunālajiem pakalpojumiem par kopējo summu Ls 1185,24 apmērā.

[8.21] Ar Jēkabpils bāriņtiesas lēmumu Nr.140 (lietas lapa 116-119) 2006.gada 4.oktobrī nolemts neatjaunot aprūpes tiesības pieteicējai pār *J.O.* un ierosināt lietu aizgādības tiesību atņemšanai.

[8.22] Darbnespējas lapā A (lietas lapa 9) norādīts, ka pieteicēja laika periodā no 2006.gada 4.oktobra līdz 10.oktobrim ir atbrīvota no darba.

[8.23] SIA “Jēkabpils rajona centrālā slimnīca” 2.terapijas nodaļas (lietas lapa 10) izrakstā no slimnīcas norādīts, ka pieteicēja atradusies slimnīcā no 2006.gada 10.oktobra līdz 10.oktobrim.

[8.24] Jēkabpils pašvaldības Sociālās pārvaldes psiholoģe 2006.gada 27.novembrī (lietas lapa 126) sniedza Jēkabpils bāriņtiesai atzinumu par *J.O.*, norādot, ka *J.O.* ir diezgan noslēgts, mazrunīgs, atbild uz uzdotajiem jautājumiem. Uzdevumus izpilda labi. Uzmanība noturīga, spēj koncentrēties, kognitīvās spējas vidējā līmenī. Zināšanas par apkārtējo vidi, laiku, telpu labas. Emocionāli neapmierināts, izjūt trauksmi, nemieru. *J.* ilgojas pēc vecās dzīvesvietas, kur viņš dzīvoja kopā ar mammu un *A.* *J.* stāsta ar pārliecību, ka mamma drīz viņu paņems uz mājām un viņi dzīvos kopā. Ļoti gaida mammu ciemos, bet pēc audzinātājas teiktā, māte *J.* apciemo reti.

[8.25] 2006.gada 19.decembrī sarunas protokolā (lietas lapa 143) ar Jēkabpils rajona Centrālās slimnīcas 2.Terapijas nodaļas vadītāju *B.L.* norādīts, ka *I.O.* Jēkabpils rajona Centrālās slimnīcas 2.Terapijas nodaļā atradās no 2006.gada 4. līdz 10.oktobrim, uzrādītā diagnoze – gastrīts. Nodaļas vadītāja paskaidroja, ka, ja pacientam ir svarīgs iemesls un nepieciešamība piezvanīt – īpaši, ja jāzvana uz tiesu, tad jālūdz atļauja ārstējošam ārstam vai nodaļas vadītājam. Medicīnas māsām nav dotas tiesības atļaut pacientiem zvanīt pa iestādes telefonu. Līdz šim nav bijis tāds gadījums, ka kādam pacientam nebūtu ļauts piezvanīt, ja viņš ir lūdzis ārstam atļauju. Nodaļas gaitenī atrodas arī taksafons un ir iespēja piezvanīt arī no tā. *I.O.* nebija noteikts gultas režīms, līdz ar to viņa varēja brīvi pārvietoties un rast iespēju informēt bāriņtiesu par radušos situāciju.

[8.26] Jēkabpils pašvaldības Sociālās pārvaldes psiholoģe 2007.gada 7.jūnijā (lietas lapa 127) sniedza Jēkabpils bāriņtiesai atzinumu par *J.O.*, norādot, ka pēdējā pusgada laikā *J.* pastiprinājās tendence uz klaiņošanu un melošanu. Vairākas reizes bija aizgājis no stundām, pat ziemas laikā bez apģērba, kas apdraudēja viņa veselību. Visas ilūzijas sakarā ar māti ir zudušas. Tagad vairs nevēlas atgriezties mājās pie mammas un labāk patīk bāreņu namā. *J.* bija ļoti vīlies par to, ka pat dzimšanas dienā pie viņa neatbrauca mamma.

[8.27] 2007.gada 10.maijā (lietas lapa 130) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka apsekošanas laikā pieteicēja gulēja gultā aizmigusi. Tika pamodināta. Pieteicēja atradās alkohola reibumā. Algotu darbu pieteicēja nestrādā, dēlu *J.* apciemojusi 2007.gada 5.maijā.

[8.28] 2007.gada 21.jūnijā (lietas lapa 131) Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktā norādīts, ka mājās atradās pieteicēja, kura norādīja, ka strādājot SIA „Serho 777”, taču bez darba līguma. Dzīvoklī joprojām ir atslēgta elektrība, nav samaksāti īres un komunālo maksājumu parādi. Dzīvoklī valda nosacīta kārtība, dzīvokļa iekārtojums trūcīgs, tajā atrodas tikai pašas nepieciešamās mēbeles. *I.O.* apgalvo, ka alkoholu nelietojošot un, ja viņa iedzerot, tad ļoti reti.

[8.29] SIA „JK Namu pārvalde” 2006.gada 21.jūnija vēstulē Nr.1-6.1./171 (lietas lapa 144) ir norādīts, ka *I.O.* ir parāds par dzīvojamās telpas Jēkabpilī, /dzēsta adrese/, īri ir Ls 395,90, par apkuri – Ls 685,13, par auksto ūdeni, kanalizāciju – Ls 523,38 un ka SIA „JK Namu pārvalde” lems jautājumu par sniegšanu tiesā.

[9] Civillikuma 177.pantā skaidrots, ka bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka bērnu var šķirt no ģimenes, ja bērna dzīvība, veselība un attīstība ir nopietni apdraudēta aprūpes trūkuma vai mājas apstākļu (sociālās vides) dēļ.

Civillikuma 203.panta pirmās daļas 2.punktā noteikts, ka bērna aprūpes tiesības vecākam tiek atņemtas, ja bāriņtiesa atzīst, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāku apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ). Savukārt šī panta otrā daļa noteic, ka atņemtās aprūpes tiesības vecākam atjauno, kad bāriņtiesa atzīst, ka vairs nepastāv šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi, bet trešā daļa noteic, ja gada laikā no aprūpes tiesību atņemšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par nepieciešamību atņemt vecākam aizgādības tiesības, izņemot gadījumus, kad aprūpes tiesības nevar atjaunot no vecāka neatkarīgu apstākļu dēļ.

Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 4.oktobra lēmumā norādīts pamatojums atteikumam atjaunot aprūpes tiesības: pieteicēja apzināti maldinājusi Sociālās pārvaldes Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem darbiniekus, nav pildījusi Sadarbības līgumus, nav iesniegusi nevienu līguma izpildi apliecināšu dokumentu, noteiktajā pārbaudes laikā pieteicēja nav nokārtojusi trūcīgas personas statusu un nekur nestrādā, turpina lietot

alkoholu, dzīvoklim nenomaksāto parādu dēļ ir atslēgta elektrība, nav ieradusies uz Bāriņtiesas sēdi, kurā tiek lemts par aprūpes tiesību atņemšanu, kas liecina par vienaldzīgo attieksmi pret bērna likteni. Tādējādi tiesai ir jāpārbauda, vai pieteicēja ir novērsusi tos apstākļus, kas bija par pamatu aprūpes tiesību atņemšanai, proti, vai Bāriņtiesa pamatoti lēma neatjaunot aprūpes tiesības mātei *I.O.*

[10] Kā iepriekš tika konstatēts, ar Bāriņtiesas 2006.gada 1.februāra lēmumu Nr. 1-6/13 pieteicējai tika atņemtas *J.O.* aprūpes tiesības, pamatojot lēmumu ar to, ka pieteicēja lieto alkoholu, dzīvoklī un mājā valda netīrība un nekārtība, mājās nav malkas un zēnam bieži nav ko ēst, māte izrāda minimālu interesi par dēla sekmēm, algotu darbu nestrādā, kā rezultātā secināts, ka bērna atrašanās pieteicējas aprūpē kaitē bērnam. Savukārt 2006.gada 28.februārī un 26.jūlijā tika noslēgti Sadarbības līgumi, lai risinātu sociālās funkcionēšanas traucējumus vecāku pienākumu nepildīšanā, saskaņā ar kuriem pieteicējai bija pienākums apmeklēt speciālistu atkarību jautājumos, sakopt māju, apciemot dēlu sociālās aprūpes iestādē un meklēt darbu, nokārtot trūcīgas personas statusu un uzsākt strādāt algotu darbu.

Līdz ar to ir būtiski noskaidrot, vai pieteicēja ir pildījusi šo līgumu noteikumus. Ņemot vērā to, ka pieteicēja lūdz atgriezt bērnu, t.i., pieņemt labvēlīgu administratīvu aktu par aprūpes tiesību atjaunošanu, tiesa atzīst par nepieciešamu ņemt vērā arī pierādījumus, kas iegūti pēc Lēmuma pieņemšanas.

[10.1] Pierādījumi lietā liecina, ka pieteicējas māja ir sakopta (2006.gada 12.septembra Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas akts (lietas lapa 39)), taču tajā valda nosacīta kārtība (2007.gada 21.jūnija Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas akts (lietas lapa 131)).

[10.2] Tāpat pierādījumi (Jēkabpils domes Sociālā departamenta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem 2006.gada 17.jūlija atzinums, lietas lapa 45) liecina, ka pieteicēja speciālistu atkarības jautājumos 2006.gada martā apmeklējusi 1 reizi, laika periodā no 2006.gada 6.jūlija līdz 17.jūlijam pie speciālista nav konsultējusies, savukārt Jēkabpils domes Sociālā departamenta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem 2006.gada 14.septembra atzinumā (lietas lapa 45) norādīts, ka pieteicēja speciālistu atkarības jautājumos apmeklējusi regulāri un pildījusi ieteikumus.

[10.3] No lietas materiāliem neizriet un to tiesas sēdē neapstrīdēja arī pieteicēja, ka nav nokārtots trūcīgas personas statuss.

[10.4] Tāpat no lietas materiāliem neizriet, ka pieteicēja būtu iestājusies darbā. Pieteicēja tiesas sēdē apgalvoja, ka strādā bez darba līguma. Tāpat pieteicēja apgalvoja, ka ir stājusies arī bezdarbnieku uzskaitē.

Administratīvā procesa likuma 161.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Lietā esošie pierādījumi neapstiprina pieteicēja apgalvojuma patiesumu, tādēļ tiesa noraida gan pieteicējas apgalvojumus, ka strādā algotu darbu, gan apgalvojumus, ka stājusies bezdarbnieku uzskaitē, kā nepamatotus.

[10.5] Tiesas sēdē 2007.gada 26.jūnijā pieteicēja norādīja, ka dēlu *J.O.* bāreņu namā „Līkumi” apmeklē 2 reizes mēnesī un ka ir morāli grūti braukt pie bērna, jo viņš raud, tādēļ nav bijusi pie bērna mēnesi.

No 2007.gada 10.maija Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas akta (lietas lapa 130) izriet, ka pieteicēja dēlu pēdējo reizi apciemojusi 2007.gada 5.maijā.

[11] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja ir tikai daļēji pildījusi Sadarbības līgumu, kura mērķis bija veicināt pilnvērtīgu vecāku pienākumu pildīšanu, t.i., ir apmeklējusi speciālistu atkarības jautājumos, tāpat pieteicējas dzīvoklis ir sakopts un pieteicēja ir apmeklējusi bērnu, tomēr pieteicēja nav nokārtojusi trūcīgas personas statusu un nestrādā. Tiesas ieskatā, ņemot vērā to, ka līdz „Līkumiem” ir 15 km un ir nodrošināta autobusu satiksme 2 reizes dienā uz bāreņu namu, ko neapstrīd arī pieteicēja, bērna apmeklējums 2 reizes mēnesī ir atzīstams par retu. Tiesas ieskatā persona, kas patiesi interesējas par savu bērnu un vēlas atgūt aprūpes tiesības, atradīs iespēju apmeklēt bērnu daudz biežāk. Turklāt no 2007.gada 5.maija līdz tiesas sēdei 2007.gada 26.jūnijā

pieteicēja vispār nebija apmeklējusi dēlu „Līkumos”. Pieteicēja nav norādījusi citus apstākļus (izņemot to, ka ir morāli grūti apciemot dēlu, jo viņš raud), kas liegtu apmeklēt bērnu biežāk. Tāpat tiesas ieskatā darbs ir būtisks apstāklis, lai pieteicēja spētu uzturēt bērnu, t.i., nodrošināt tam ēdienu, apģērbu, skolai vajadzīgo lietu iegādi u.tml. Tā kā lietā nav pierādījumu, ka pieteicēja strādā algotu darbu vai ieguvusi maznodrošinātas personas statusu, tiesa kritiski vērtē pieteicējas iespējas nodrošināt ar bērna aprūpi saistītās vajadzības.

[12] Tāpat no lietas materiāliem – sešiem Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas aktiem laika periodā no 2006.gada 13.jūlija līdz 2007.gada 21.jūnijam - četros aktos (2006.gada 12.septembris, 19.septembris, 25.septembris un 2007.gada 10.maijs) norādīts, ka pieteicēja bija lietojusi alkoholu vai pat atradās alkohola reibuma stāvoklī. Tiesas ieskatā šis apstāklis liecina par to, ka pieteicēja nav mainījusi savu dzīvesveidu, t.i., turpina lietot alkoholu. Tādēļ tiesa kritiski vērtē pieteicējas tiesas sēdē teikto, ka alkoholu vairs nelieto, jo tas ir pretrunā ar lietā esošajiem pierādījumiem. Tāpat tiesas ieskatā tas, ka Jēkabpils domes Sociālā departamenta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem atzinumos norādīts, ka pieteicēja apmeklē speciālistu atkarības jautājumos, neizslēdz iespēju, ka tiek lietots alkohols.

[13] Tāpat tiesa konstatē, ka pieteicējai ir liels parāds par dzīvokļa īri, apkuri, auksto ūdeni un kanalizāciju – Ls 1604.41 (lietas lapa 144). Tiesas sēdē pieteicēja apgalvoja, ka parāds par elektrību ir samaksāts, elektrība ir pieslēgta. Tiesai netika iesniegti nekādi šo apgalvojumu apstiprinoši pierādījumi. Līdz ar to tiesa pieteicējas apgalvojumu vērtē kritiski. No 2007.gada 21.jūnija Ģimenes dzīves apstākļu apsekošanas akta, kas sastādīts 5 dienas pirms tiesas sēdes, savukārt ir konstatējams, ka uz apsekojuma brīdi elektrība pieteicējas dzīvoklī joprojām bija atslēgta.

[14] Novērtējot lietā esošos pierādījumus to savstarpējā kopsakarā, tiesa atzīst, ka Jēkabpils bāriņtiesa ir pareizi novērtējusi lietas apstākļus, proti, pieteicējas rīcībā nav novērojamas būtiskas pozitīvas izmaiņas, kas ir nepieciešamas, lai pienācīgi aprūpētu bērnu, jo pieteicēja joprojām turpina lietot alkoholu, nav iestājusies darbā, nav nokārtojusi trūcīgas personas statusu, reti apciemo bērnu bāreņu namā „Līkumi”, lai gan attālums no Jēkabpils līdz bāreņu namam ir tikai 15 km, ir liels komunālais parāds par dzīvokli un nav pieslēgta elektrība, kas ir nepieciešama, lai būtu apgaismojums un bērns varētu mācīties.

Tiesa neapšaubā to, ka pieteicēja mīl savu bērnu un grib par viņu rūpēties, tomēr tiesas ieskatā, pastāvot iepriekš minētajiem apstākļiem, pieteicēja no 2006.gada 1.februāra, kad viņai atņēma aprūpes tiesības, nav pierādījusi, ka spēj nodrošināt bērnam pienācīgu aprūpi un audzināšanu. Tāpat tiesa neredz pamatu secināt, ka, pastāvot šādiem apstākļiem, situācija mainītos, t.i., pieteicēja mainītu savu dzīvesveidu un pienācīgi aprūpētu un audzinātu savu bērnu. Turklāt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 13.panta trešā daļa noteic, ka jebkurās citās jomās, kas skar bērna intereses, bērna viedoklim veltāma pienācīga vērība atbilstoši viņa vecumam un briedumam. Tiesa par būtisku pierādījumu lietā, lemjot par aprūpes tiesību atjaunošanu, uzskata psihologa-eksperta *S.B.* 2006.gada 27.novembra un 2007.gada 7.jūnija atzinumus par *J.O.* Tiesai nav pamata apšaubīt *S.B.* kā psiholoģes kvalifikāciju. Tiesas ieskatā speciālā izglītība dod iespēju objektīvi novērtēt bērna psiholoģisko un emocionālo stāvokli. No 2006.gada 27.novembra atzinuma ir konstatējams, ka *J.O. ilgojas pēc vecās dzīvesvietas, kur dzīvoja kopā ar mammu un A.. J. stāsta ar pārliecību, ka mamma viņu paņems uz mājām un viņi dzīvos kopā. Ļoti gaida mammu ciemos. Savukārt 2007.gada 7.jūnija atzinumā norādīts, ka visas ilūzijas sakarā ar māti zudušas. Tagad vairs nevēlas atgriezties mājās pie mammas un labāk paliktu bāreņu namā. J. bija ļoti vīlies, ka mamma neatbrauca pat dzimšanas dienā. No tā ir atzīstams, ka bērns nevēlas atgriezties ģimenē pie mātes.*

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesas ieskatā minētie apstākļi nav vērtējami kā tādi, lai atzītu, ka pieteicēja ir novērsusi tos apstākļus, kas bija par pamatu aprūpes tiesību atņemšanai.

[15] Pieteicēja norāda [2.1; 2.2], ka naktī uz 2006.gada 4.oktobri pēkšņi saslima, un ar ātro palīdzību tika nogādāta SIA “Jēkabpils rajona centrālā slimnīca” 2.terapijas

nodaļā un pirmo dienu pēc ievietošanas slimnīcā jutās ļoti slikti, nestaigāja. Slimnīcas personāls pieteicējai neatļāva piezvanīt uz Bāriņtiesu. Pieteicēja norāda, viņai nav mobilā telefona, un palātā citiem arī tā nebija, līdz ar to pieteicēja objektīvu iemeslu dēļ nevarēja informēt Bāriņtiesu, ka atradās slimnīcā un nevarēja ierasties uz tiesas sēdi. Tādējādi ar savām darbībām Bāriņtiesa ir ignorējusi pieteicējas tiesības saskaņā ar APL 62.panta pirmo daļu tikt uzklausītai pirms lēmuma pieņemšanas. Pieteicējas apgalvojumu, ka bija slima, apstiprina darbnespējas lapa un izraksts no slimnīcas (lietas lapa 9, 10).

APL 62.panta pirmā daļa noteic, ka, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

1996.gada 26.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.80 "Bāriņtiesu un pagasttiesu darbības noteikumi", kas bija spēkā Lēmuma pieņemšanas brīdī, 41.punkts noteic, ka lietu var izskatīt bez uzaicinātās personas klātbūtnes, ja ir ziņas par to, ka uzaicinātā persona zina par lietas izskatīšanu un nav ieradies uz attiecīgo sēdi, kā arī nav paziņojusi neierašanās iemeslu, vai arī uzaicināmās personas atrašanās vieta nav zināma. Ņemot vērā to, ka pieteicēja nenoliedz [2.1], ka bija informēta par sēdi 2006.gada 4.oktobrī un ka netika informējusi Bāriņtiesu par saslimšanu [2.2], tiesa noraida šo pieteicējas iebildumu kā nepamatotu. Turklāt SIA "Jēkabpils rajona centrālā slimnīca" 2.terapijas nodaļas vadītāja B.L. (lietas lapa 72) norāda, ka pieteicējai slimnīcā nebija noteikts gultas režīms. Tādējādi tiesa atzīst, ka pieteicējai bija iespēja informēt Bāriņtiesu par radušos situāciju.

[16] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 4.oktobra lēmumu Nr.1-6/140 par pamatotu un tiesisku, bet pieteicējas pieteikumu - par noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprida:

noraidīt I.O. pieteikumu par Jēkabpils bāriņtiesas 2006.gada 4.oktobra lēmuma Nr.1-6/140 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese _____ (paraksts)

D.Ābele

Tiesnese _____ D.Ābele

Administratīvā rajona tiesa

Rīgā, 2007.gada 17.jūlijā